

Glaukom

Glaukom (od grč. glaukos = zelen, zbog sivo-zelenog odsjaja sočiva u zahvaćenom oku) je naziv za grupu bolesti koja vodi ka oštećenju očnog živca i vodeći je uzrok **slepila** kod ljudi iznad 40 godina. Glaukom nije bolest već sindrom, odnosno skup sledećih simptoma: **povišenje očnog pritiska**, udubljenje papile očnog živca i oštećenje vidnog polja. Dugotrajno povišen očni pritisak dovodi do druga dva simptoma.

Uzrok nastanka

Glaukom se razvija kada je stvaranje očne vodice povećano ili je njeno oticanje otežano. Tada dolazi do porasta očnog pritiska, do pritiska na nervna vlakna i krvne sudove optičkog nerva i do njihovog oštećenja i uništenja. Postupno se prekida prenos vizuelne poruke do mozga, a rezultat je oštećenje vida i na kraju slepilo.

Podela glaukoma

Glaukomi se dele u tri osnovne velike grupe:

- **primarni**
- **sekundarni**
- **urođeni (kongenitalni) glaukomi**

Kod **primarnog glaukoma** postoji povećanje očnog pritiska kojise ne može dovesti ni u kakvu vezu s nekim očnim ili opštim oboljenjem. Poremećaj u oticanju komorne tečnosti može da nastane zbog bloka ugla korenim delom dužice - angularni oblici ili zbog povećanog otpora u samom zidu ugla – glaukom simplex. Može biti akutni i hronični.

Sekundarni glaukom je povišenje očnog pritiska koje nastaje u toku neke druge očne bolesti (stanja) ili je posledica te bolesti (kao npr. **upale, povrede**, oštećenja i pomaci sočiva u oku, oboljenja krvnih sudova oka, šećerna bolest, tumori oka).

Urođeni glaukom nastaje jer u uglu prednje očne komore postoji tkivo koje normalno nestaje pre rođenja. Očna vodica ne može oticati i nastaje povišenje očnog pritiska.

Klinička slika

Normalni očni pritisak iznosi 12 - 22 mmHg (milimetara žive). Prepreka oticanju očne vodice može biti nagla (akutna), povremena (intermitentna) ili dugotrajna (hronična).

Akutna manifestacija je vrlo burna i zahteva hitnu intervenciju. Na izgled zdrav čovek postaje težak bolesnik, s jakim **bolovima** u jednom oku i licu, pojavom dugih boja oko izvora svetlosti, **glavoboljom, mučninom i povraćanjem**, ali i dramatičnim "**padom**" vida. Očni pritisak raste i do 80 mmHg, oko je crveno i tvrdo kao kamen. Ukoliko se očni pritisak ne snizi unutar nekoliko sati pomoću lekova ili operativnog zahvata može doći do ozbiljnih i trajnih oštećenja vida. Glaukomski napadi mogu biti slabiji i češće se ponavljati. S vremenom strada očni nerv i udubljuje se papila vidnog živca (mesto na kome očni živac napušta oko). Ispadi vidnog polja se pojavljuju vrlo rano, ispadi se šire od periferije prema središtu pa bolesnici imaju suženo vidno polje; gledaju kao kroz dvocevku ili tunel. Kraj procesa

je slepilo.

Hronični glaukom obično nastaje kao posledica učestalih nelečenih glaukomskih napada i posledičnih priraslica u uglu prednje komore. Očni pritisak je stalno povišen, razvija se udubljenje i propadanje papile očnog živca s ispadima vidnog polja i na kraju nastaje slepilo.

Urođeni glaukom pri visokom očnom pritisku beonjača se rasteže i oko postaje izrazito veliko, što se naziva hidroftalmus ili buftalmus (volovsko oko). Stanje je obično jednostrano. Povećanje očne jabučice može biti vrlo izrazito pa se može dogoditi njeno pucanje i pri najmanjoj traumi. Oko je izrazito osjetljivo na svetlost (fotofobija) pa dete pogled i glavu okreće u suprotnu stranu od izvora svetlosti. Bolest može imati i blaži tok s manjim rastezanjem oka).

Dijagnoza

Nakon razgovora s pacijentom obavlja se pregled oka. Rade se određivanje vida, pregled oka procepnim lampom (biomikroskopom), pregled oftalmoskopom (pregled unutrašnjih struktura oka, koji pokazuje, za glaukom tipične, promene na očnom živcu), tonometrija (merenje očnog pritiska), određivanje vidnog polja (periferni i centralni vid) i gonioskopija (sočivo koje se postavlja na oko kako bi se videlo stanje očnog ugla).

Lečenje

Lečenje glaukoma sprovodi se lekovima, laserom i hirurškim zahvatom. Svrha lečenja lekovima je normalizacija povišenog očnog pritiska. Na taj način se sprečava razvoj oštećenja oka iako je osnovna bolest i dalje prisutna. Laserska hirurgija radi se u svrhu pomaganja oticanja očne vodice iz oka. Operacijom se prave novi putevi za oticanje očne vodice.